

ІВАНОВА В.Б., асистент ХНУРЕ
ЄФРЕМОВА О.О., студент, ХНУРЕ

ПОЄДНАННЯ ПРИНЦИПІВ ГЛАСНОСТІ ТА КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних економічних умовах істотно підвищується значення інновацій як головного чинника конкурентоспроможності підприємства, бо в боротьбі за споживача виграють найбільш мобільні підприємства, тобто такі, що можуть за мінімальний час пристосуватися до потреб ринку. На етапі впровадження інноваційної стратегії найбільш гостро постає проблема щодо забезпечення ефективної системи економічної безпеки підприємства.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» під терміном «інновація» слід розуміти «новостворені і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [1].

Саме створення системи економічної безпеки підприємства покликане на основі ефективного використання корпоративних ресурсів, створити умови для досягнення стратегічних цілей підприємства, своєчасно виявити і максимально послабити вплив різного виду небезпек і загроз в умовах конкуренції та ризик-менеджменту.

Визначенню поняття інноваційної активності присвячені праці як зарубіжних, так і вітчизняних авторів: І. Ансоффа, Д. Моррісона, К. Крістенсена, Ф. Янсена, І.В. Баранової, М.В. Черепанової, В.П. Баранчєєва, Р.А. Фатхутдінова, І.А. Тарасенко, О.Н. Королько, К.С. Беявської [2] та ін. Теоретичні аспекти економічної безпеки підприємства розглядаються в роботах таких українських вчених, як С.О. Баркова, Л.В. Гнилицька [3], В.В. Євдокимов, І.П. Фоміченко та ін.

Однак практична побудова сучасної системи економічної безпеки підприємства пов'язана з низкою проблем. Однією з них є створення ефективного механізму управління системою безпеки,

компонентами якого доцільно розглядати принципи, методи, функції, систему управління та управлінські відносини. До принципів відносять: системність, своєчасність, безперервність, законність, плановість, взаємодію, компетентність і поєднання гласності та конфіденційності.

Найбільш цікавим з наукової точки зору представляється останній принцип – поєднання гласності та конфіденційності. Його суть полягає в організації системи основних заходів безпеки, які відомі всім співробітникам підприємства, і вимоги якої всіма виконуються. У той же час, цілий ряд засобів та методів забезпечення безпеки повинні бути законспіровані і відомі дуже вузькому колу фахівців – це пріоритетний напрямок в процесі забезпечення безпеки, який дозволяє успішно конкурувати на ринку товарів і послуг. Так Савченко С.В. [4] визначає інформаційну безпеку підприємства як «суспільні відносини щодо створення і підтримки на гідному рівні інформаційної системи суб'єкта господарської діяльності».

Джерелами комерційної інформації можуть вважатися:

- 1) маркетингові дослідження за конкретними напрямками діяльності;
- 2) внутрішні матеріали і документи підприємства;
- 3) дані зовнішньої статистики про стан ринку.

Інформація, що відноситься до другої і третьої груп, – конфіденційна і має обмеження в поширенні. Частина комерційної інформації становить особливий блок і може бути віднесена до комерційної таємниці. Комерційна таємниця – це право підприємця на засекречування відомостей, які не є державними секретами про діяльність підприємства, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансами, що охороняється законом, і розголошення яких могло б завдати шкоди його інтересам. Віднесення тих чи інших відомостей до комерційної таємниці має відповідати таким вимогам:

- 1) їх відкрите використання може завдати шкоди;
- 2) ці відомості потребують захисту, бо вони не є державною таємницею і не захищені патентом;
- 3) їх приховування не завдає шкоди суспільству.

У плані захисту найбільш важливої інформації, підприємством вирішується складна проблема: треба надати якомога більше інформації про свою діяльність споживачам,

контрагентам, кредиторам для того, щоб вони зробили вибір на його користь. Реклама привертає покупців, ділові зв'язки, патенти і ліцензії, ноу-хау – контрагентів, фінансове становище – інвесторів. Водночас треба захистити інформацію від конкурентів, витік або розголошення якої може становити загрозу економічній безпеці підприємства. У виборі «золотої середини», тобто визначенні тієї оптимальної кількості інформації, якої буде достатньо для зовнішніх користувачів і розголошення якої не буде представляти загрозу економічній безпеці, і складається перший крок підприємства в процесі захисту інформації, що становить комерційну таємницю.

Проблеми, пов'язані з економічною безпекою, можуть бути вирішені тільки за допомогою систематичного і комплексного підходу. Викорінити негативні явища неможливо, проте у підприємств існують різні способи захистити себе шляхом створення власної служби економічної безпеки і постійного моніторингу конкурентного середовища.

Список літератури: 1. Закон України «Про інноваційну діяльність»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3715-17>. 2. Тарасенко І.О. Оцінка інноваційної активності підприємства в системі стратегічного управління/ І.О. Тарасенко, О.М. Королько, К.С. Белявська. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №9 (99). – С. 133-141. 3. Гнилицкая Л.В. Теоретико-методологические и прикладные основы обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности: монография/ Л.В. Гнилицкая, А.И. Захаров, П.Я. Прыгунов. – К.:Дорадо-Друк, 2012.–290 с. 4. Савченко С.В. Інформаційна безпека та організаційно-правовий захист інформації: монографія/ С.В. Савченко. – Дніпро: НМетАУ, 2008. – 52 с.